

4 lutego 1945. Konferencja w Jałcie

4 lutego 1945 roku w Jałcie na Krymie spotkali się liderzy koalicji antynazistowskiej: Józef Stalin, Winston Churchill i Franklin Delano Roosevelt.

Rozmawiali tydzień, decydując o losach milionów ludzi. Spotkali się w imię powojennego ładu. Jałtańskie ustalenia nigdy nie zostały przyjęte zgodnie z kanonami prawa międzynarodowego. Zdecydowano, że trzy mocarstwa oraz Francja (mimo że tworzyła kolaborujący z Niemcami rząd w Vichy) będą okupowały Niemcy, na które nałożono reparacje wojenne.

Polska ostatecznie utraciła województwa wileńskie, lwowskie, tarnopolskie, stanisławowskie, nowogródzkie, poleskie i wołyńskie. Rekompensatą dla Polski (niepełną, utraciliśmy 60 tys. km kw., czyli obszar Szwajcarii i Słowenii) było Pomorze Zachodnie, część Prus Wschodnich i cała Łódź. Trzech wodzów przystało na utworzenie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, który został zobowiązany do przeprowadzenia wolnych wyborów. Nadzór nad „nowym ładem” otrzymali Stalin, „Smiersz” i NKWD.

Podjęto decyzję o przesunięciu granic i gigantycznych przesiedleniach: Niemców z Polski, Węgier, Czechosłowacji, Polaków ze wschodnich województw RP, Węgrów z Czechosłowacji. Zachód potrzebował Stalina, by wygrał wojnę z Niemcami Hitlera, a przede wszystkim – w wojnie z Japonią.

Laurence Steinhardt, ambasador USA w Moskwie w 1945 r. pisał: „Próby zbliżenia ze strony Anglii czy USA są tu interpretowane jako oznaki słabości. Oni reagują tylko na siłę”.

Porządek jałtański trwał niezachwianie do 1990 r., kiedy rozpadł się ZSRS.